

**ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАКУЛЬТЕТ № 4

**КАФЕДРА ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ
СПОРІВ**

Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень другий магістерський
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 6

Мова навчання: українська

Розробники:

ВАСИЛЬЄВ Сергій, завідувач кафедри господарсько-правовий дисциплін та економічної безпеки к.ю.н., доцент

УСТИНОВА-БОЙЧЕНКО Ганна, доцент кафедри цивільного, трудового права та права соціального забезпечення к.ю.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри господарсько-правовий дисциплін та економічної безпеки

Протокол №15 від «15» червня 2024 р.

Завідувач кафедри

Сергій ВАСИЛЬЄВ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право» «12» серпня 2024 р.

Гарант ОПП

Тетяна КОЛЕСНИК

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Мова навчання:	українська	
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Кількість кредитів:	3	
Загальна кількість годин:	90	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	1-й	1-й
Лекції:	20 годин	4 години
Семінарські:	20 годин	12 годин
Практичні:	-	-
Самостійна робота:	50 годин	74
Індивідуальні завдання (курсова робота):	-	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	залік
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:1,25	1:5

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Правові інструменти альтернативного вирішення спорів» є сформулювати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про вже існуючі способи альтернативного вирішення цивільно-правових спорів та перспективи розширення можливостей для їхнього застосування відповідно до світових, в тому числі і європейських, стандартів захисту порушеного права особи.

Завданням вивчення дисципліни «Правові інструменти альтернативного вирішення спорів» є:

Сформулювати чітко розуміння розмежування між судовою юрисдикцією та іншими юрисдикційними органами щодо альтернативного вирішення спорів. Поглибити знання здобувачів вищої освіти про існуючі

способи альтернативного вирішення цивільно-правових спорів та перспективи розширення можливостей для їхнього застосування відповідно до світових, в тому числі і європейських, стандартів захисту порушеного права особи.

Навчальна дисципліна «Правові інструменти альтернативного вирішення спорів» має тісний зв'язок з дисциплінами, які вивчались раніше: «Цивільним процесом», «Цивільним правом», «Господарським процесом», «Господарським правом», «Міжнародним приватним правом», «Трудовим правом», що дозволяє поглибити набуті раніше знання та навчитися формувати та здійснювати необхідні дії, складати необхідні правові та процесуальні документи, використовувати нормативно-правові та прецедентні здобутки для вирішення спорів, використовуючи для кожного конкретного спору необхідний альтернативний спосіб.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування освітніх компонент «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод». Компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися в опануванні таких освітніх компонент: «Медіація в трудових спорах».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПНР 6	ПНР 7	ПНР 13	ПНР 15	ПНР 17
Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи	+				
Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання	+	+			+
Аналізувати практику застосування окремих правових інститутів			+		+
Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування				+	
Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності				+	+
Мати практичні навички якісного та професійного вибудовування процесу переговорів між партнерами конфлікту з метою пошуку нових рішень		+	+		

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	сп		л	с	сп
1	2	3	4		8	9	10	13
Тема № 1. Конфлікт та його природа	9	2	2	5	6	-	-	6
Тема № 2. Загальна характеристика альтернативних способів вирішення спорів.	9	2	2	5	10	2	2	6
Тема № 3. Переговори як спосіб альтернативного вирішення спорів	9	2	2	5	10	2	2	6
Тема № 4. Третейське судочинство як альтернативний спосіб вирішення спорів	9	2	2	5	10	-	2	8
Тема № 5. Міжнародний комерційний арбітраж як альтернативний спосіб вирішення спорів	9	2	2	5	10	-	2	8
Тема № 6. Виконавчий напис нотаріуса як альтернативний спосіб вирішення спорів	9	2	2	5	10	-	2	8
Тема № 7. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів	9	2	2	5	10	-	2	8
Тема № 8. Правова характеристика учасників медіації	9	2	2	5	8	-	-	8
Тема № 9. Процес проведення медіації	9	2	2	5	8	-	-	8
Тема № 10. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин	9	2	2	5	8	-	-	8
Усього годин	90	20	20	50	90	4	12	74

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема № 1. Конфлікт та його природа

Поняття та ознаки конфлікту. Причини виникнення конфліктів. Класифікація конфліктів. Функції конфлікту.

Тема № 2. Загальна характеристика альтернативних способів вирішення спорів.

Історичні витоки альтернативного врегулювання спорів. Поняття та особливості альтернативного врегулювання спорів. Види альтернативного врегулювання спорів.

Тема № 3. Переговори як спосіб альтернативного вирішення спорів

Поняття, ознаки та особливості переговорів. Види переговорів. Характеристика переговорного процесу. Претензійний порядок врегулювання спорів як особливий вид переговорів.

Тема № 4. Третейське судочинство як альтернативний спосіб вирішення спорів

Третейські суди в Україні. Форма та зміст позовної заяви у третейський суд. Розгляд справи третейським судом. Рішення третейського суду. Виконання рішення третейського суду. Порядок оскарження рішення третейського суду. Порядок видачі наказу на примусове виконання рішення третейського суду.

Тема № 5. Міжнародний комерційний арбітраж як альтернативний спосіб вирішення спорів

Міжнародний комерційний арбітраж: поняття та правова природа. Повноваження міжнародного комерційного арбітражу. Розгляд справ міжнародним комерційним арбітражем. Оскарження рішень міжнародного комерційного арбітражу. Визнання та виконання арбітражних рішень.

Тема № 6. Виконавчий напис нотаріуса як альтернативний спосіб вирішення спорів

Нотаріальне провадження як процесуальна форма вчинення виконавчого напису нотаріуса. Поняття та правова природа виконавчого напису нотаріуса. Підстави вчинення виконавчого напису нотаріусом. Порядок вчинення нотаріусом виконавчого напису. Проведення стягнення за виконавчим написом нотаріуса. Визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню.

Тема № 7. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів

Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації.

Тема № 8. Правова характеристика учасників медіації

Право на медіацію. Сторони медіації. Медіатор як головний учасник медіації. Інші учасники медіації.

Тема № 9. Процес проведення медіації

Загальна характеристика медіаційної процедури. Премедіація. Стадії медіації. Постмедіація.

Тема № 10. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин

Сімейна медіація. Бізнес-медіація. Медіація в трудових відносинах. Медіація в адміністративно-правових відносинах. Медіація як форма відновного правосуддя. Медіація у сфері міжнародних відносин.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи: словесні методи навчання; наочні методи навчання; практичні методи навчання; проблемно-пошукові методи навчання; активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до загально університетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік
	40	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

При оцінюванні заліку на денній/заочній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Альтернативні способи вирішення спорів: підручник./ за заг. ред. Ю.Д. Притики. [Кол. авторів Ю.Д. Притика, Р.Ю. Ханик-Посполітак, С.О. Кравцов та ін.]. Київ: Дакор, 2021. 436 с.
2. Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: підручник./ за заг. ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2021. 344 с.
3. Медіація у професійній діяльності юриста: Підручник / За ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса «Екологія» 2019. 462 с.
4. Озерський І. В. Актуальні проблеми медіації в юрисдикційному процесі України: навч. посіб. Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 248 с.

Додаткові

1. Адвокат та медіація : посібник / Г. Гаро, А. Зернова, Г. Єременко, Р. Коваль, С. Погоріла, В. Поліщук, О. Помазановська, Л. Романадзе, М. Саєнко, В. Ситюк. Харків : ФАКТОР-МЕДІА, 2022. 112 с.
2. Горещкий О. Адвокат-медіатор: коли виникає конфлікт інтересів? *Юридична газета*. 2020. №9 (715). 12 травня 2020 URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodniy-arbitrazh-ta-adr/advokatmediatorkoli-vinikaie-konflikt-interesiv.html>.
3. Кройтор В.А. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів у сфері захисту прав на нетипові об'єкти авторського права. *Юридичний електронний журнал*. 2023. №8. С. 124-127.
4. Устінова-Бойченко Г. М., Нестеренко К.О., Особливість застосування медіації в публічно-правовому спорі. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття* (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 91-94.
5. Єрохіна В. Техніки та методи медіації, які корисно застосовувати в роботі юриста. *Юридична газета*. 2020. №9 (715). 12 травня 2020 р. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodniy-arbitrazh-ta-adr/tehniki-ta-metodi-mediatsiyi-yaki-korisno-zastosovuvati-v-roboti-yurista.html>.
6. Цимбалюк В. І. Теоретико-правовий аналіз зарубіжного досвіду правового забезпечення медіації. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_11_25
7. Степанова Т.В. Щодо реальних та удаваних перспектив професійної діяльності медіатора. *Медіація в судовій, правоохоронній та правозахисній системах*: Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 30-31 травня 2019 р. С. 222-224.
8. Кобзєва Т.А. Професійна підготовка медіаторів в Україні. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції: тези доповідей: Суми, 2022. С. 266-268.

9. Кобзева Т.А. Медіаційна процедура, як спосіб вирішення податкових спорів між представниками приватного бізнесу та державою. *Наше право*. Випуск 4. 2022. С. 105-109.

10. Абдель Фатах А., Устінова-Бойченко Г. Врегулювання трудових спорів шляхом медіації: досвід франції. *Збірник наукових праць «ЛЮГОΣ»*, (28 квітня 2023 р.; Сеул, Південна Корея), 69–71. <https://doi.org/10.36074/logos-28.04.2023.20>

11. Мазаракі Н. А. Зміст та значення принципу добровільності медіації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. №1. С.24-27. URL: http://lsej.org.ua/1_2018/7.pdf

12. Кирдан Б. Деякі аспекти альтернативного вирішення спорів (конфліктів) в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. Випуск 1. С. 22-26.

13. Ясиновський І.Г. Імплементация процедури медіації в українське законодавство: теоретико-правовий аналіз : дис. канд. юр. наук: 12.00.01. Київ, 2018. 255 с.

14. Рященко М. Чи маю я право на помилку? Рекомендації щодо складання арбітражного застереження. *Юридична газета*. 2020. №9 (715). 12 травня 2020 р. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodniyarbitrazh-ta-adr/chima-yu-ya-pravo-na-pomilku.html>.

15. Селівон М. Як пандемія вплине на міжнародний арбітраж? *Юридична газета*. 2020. №8 (714). 28 квітня 2020 р. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciyi/yak-pandemiya-vpline-namizhnarodniy-arbitrazh.html>.

16. Коваленко І. Поняття та види арбітрабельності в теорії міжнародного комерційного арбітражу. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1(251). С.29-33.

17. Лазаренко М. М. Імплементация медіації в правову систему: міжнародний досвід та перспективи інституціоналізації в Україні / М. М. Лазаренко. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv>

18. Ніколенко Л.М., Масловський С.В. Деякі аспекти врегулювання спору за участю судді в господарському судочинстві. *Право України*. 2020. № 7. С. 110-119.

19. Юраш І.І. Мирові угоди на окремих стадіях цивільного процесу. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. 2023. Випуск 78: частина 1. С. 251-256.

20. Ярош Я.С. Практичні аспекти застосування інституту врегулювання спору за участю судді як самостійного виду примирювальної процедури у господарському судочинстві України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2022. С. 148-162.

Нормативно-правові акти

1. Арбітражний регламент Економічної Комісії ООН для Європи 1966 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_337#Text.

2. Арбітражний регламент ЮНСІТРАЛ від 15 червня 1976 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_059, <http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/arbitration/arb-rulesrevised/arb-rules-revised-r.pdf>.

3. Бангалорські принципи поведінки суддів. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>.
4. Коментарий к Бангалорским принципам поведения судей. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/news/kommentarij-k-bangalorskim-princ-f27fba1cc3.pdf>.
5. Господарський кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
6. Директива Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу № 2008/52 щодо деяких аспектів посередництва (медіації) у цивільних та комерційних справах від 21.05.2008 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a95.
7. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї. Протокол до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів від 17 грудня 1994 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_056#Text.
8. Європейська конвенція про введення одноманітного закону про арбітраж від 20 січня 1966 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_679#Text.
9. Європейська конвенція про зовнішньоторговий арбітраж 1961 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_069.
10. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Конвенція ООН про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_070#Text.
12. Конвенція про вирішення арбітражним шляхом цивільно-правових спорів, що впливають з відносин економічного та науково-технічного співробітництва від 26 травня 1972 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_570#Text. 49
13. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів 1974 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_002#Text.
14. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18 травня 1965 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_060#Text.
15. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 05.10.1961 р. (Україна приєдналася в 2002 р.). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_082.
16. Конституція України від 28.06.1996 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
17. Міжнародні стандарти судочинства. URL: <https://court.gov.ua/inshe/mss/>.

18. Основоположене рішення Ради Європейського Союзу (2001/220/JHA) про місце жертв злочинів у кримінальному судочинстві від 15.03.2001 р. URL: https://issuu.com/uccg/docs/16_fr_decision_ukr.
19. Погоджувальний регламент ЮНСІТРАЛ від 23 липня 1980 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_063#Text.
20. Правила заявлення та розгляду претензій: Затв. наказом Мінтрансу України № 334 від 28.05.2002 р. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0568-02>.
21. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/page>.
22. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
23. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
24. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012 р. № 4901-VI. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4901-17>.
25. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
26. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: *Офіційний веб- портал Верховної Ради України*: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959- 12#Text>.
27. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 р. № 4002-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=4002-12>.
28. Про міжнародні договори: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.
29. Про надання повноважень на проставлення апостиля, передбаченого Конвенцією, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 р. № 61. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/61- 2003-п>.
30. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015- 2020 роки: Указ Президента України від

Інформаційні ресурси

1. Український центр медіації <https://ukrmediation.com.ua/ua/>
2. Українська академія медіації <http://mediation.ua/>
3. Національна асоціація медіаторів України <http://namu.com.ua/ua/>
4. Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://reyestr.court.gov.ua>

